

Arkivsak:

Arkivkode:

Saksbeh: Tone Thorsen

Saksgang:

Helse – og sosialkomiteen

Eldrerådet

Rådet for funksjonshemmede

Møtedato:

10.09.2014

15.09.2014

16.09.2014

OMLEGGING AV ORDNINGEN MED PRAKTISK BISTAND TIL DAGLIGVAREHANDEL I BYDEL GRÅUNERLØKKA

Vedlegg:

1. Brev fra Kjell Johansen kj1001@online.no datert 18.8. *Hjelp til eldre i bydelen.*
2. Brev fra EST datert 1.9. *Tildelingspraksis – praktisk bistand til handling av matvarer.*

Bakgrunn:

Administrasjonen ønsker å gi helse- og sosialkomiteen en skriftlig orientering på bakgrunn av den siste tidens fokus i media rundt bydelens omlegging av hjemmetjenestens praktiske bistand til hjelp av dagligvarehandling.

Hvorfor endring?

Bydelens ledelse har et kontinuerlig fokus på hvordan tjenesten kan effektiviseres, ikke nødvendigvis for å spare penger, men for å sikre at tjenestens eksisterende ressurser styres mot de av våre innbyggere som trenger det mest. Det «snues mange steiner», gjør vi noe som andre aktører kan ivareta like godt? Hvilke grep kan tas som sikrer fortsatt hjelp til bydelens innbyggere, men hvor andre kan yte tjenesten slik at hjemmetjenestens ansatte frigjøres til mer helserettet bistand? I dette utviklingsarbeidet er det naturlig å se hva andre bydeler gjør. Kan noe læres evt. kopieres? I den sammenheng ble det kjent at bydel Grünerløkka er en av de siste bydelene i Oslo som fortsatt i stort omfang bistår med fysisk handling til bydelens eldre og funksjonshemmede, mens andre bydeler for lengst har overlatt dette til andre private aktører.

Det er i tillegg et poeng at avdelingen som yter denne tjenesten i dag har slitt med høyt sykefravær grunnet muskel- og skjelettplager som kommer av fysiske belastninger i arbeidshverdagen. Arbeidsgiver har en plikt til å tilrettelegge. Ved å kunne redusere antall handleoppdrag med tunge løft i mange bygårder uten heis, vil dette være med på å lette arbeidssituasjonen for våre ansatte. Omleggingen kan derfor også sees som et positivt HMS-tiltak. Sykefraværet har i perioder vært opp mot 20 %, før dette tiltaket ble iverksatt.

Hva består omleggingen av?

Bydelen har sluttet ukritisk å yte praktisk bistand til dagligvarehandel for alle, og i stedet gjort en omlegging hvor de som klarer det nå bestiller varer selv og får dem levert på døra av en privat, ekstern leverandør.

Før omleggingen hadde bydelen 90 vedtak om fysisk handling utført av kommunalt ansatte hjemmehjelpere. Etter hvert som vedtak om praktisk bistand til dagligvarehandling nå utløper, underlegges hver sak en revurdering og ny individuell vurdering:

1. Kan vedkommende selv utføre dagligvarehandling? Særlig i nye saker vurderes det om bruker har et læringspotensial i selv å mestre handling. Da gis det følgebistand som et ledd i en satsing på hverdagsmestring/rehabilitering, med det mål at bruker etter hvert klarer dette uten bistand.
2. Kan vedkommende selv bestille og motta varer fra en privat leverandør?
3. Kan vedkommende delta i ordningen dersom de får bistand til å bestille og motta varer fra en privat leverandør/hjelp.
4. Må bruker fortsatt ha hjelp til fysisk bistand utført av vår hjemmehjelpstjeneste?

Det er viktig å understreke at bydelen sikrer at alle har mat hjemme uansett ordning. Ved utskrivning fra sykehus, ytes det bistand til dagligvarehandel slik at bruker i «sårbare situasjoner» er sikret tilgang på nødvendig mat ved hjemkomst.

Revurderingen nedfelles skriftlig i vedtaksform og med ordinær klageadgang til fylkesmann.

De langt fleste bestiller nå sine varer telefonisk eller via nettet og får varene levert fra ekstern leverandør, men det er viktig å presisere at det fortsatt gjøres unntak ift. aktuell brukers funksjonsnivå og livssituasjon.

Bydelen har hittil mottatt kun 2 klager, som nå er under behandling.

En dyrere ordning for den enkelte bruker?

All praktisk bistand har en timepris som er inntektsbasert, noe som innebærer at brukerne betalte forskjellig i tidligere ordning. De som nå ikke lenger mottar hjelp til fysisk handling betaler selvsagt ikke lenger til bydelen. Bydelen har formidlet en oversikt over ulike firmaer som i tillegg til kontaktinfo gir følgende prisinformasjon:

Firma	Betalingsmåte	Leveringstillegg	Minstebeløp ved bestilling
MATleveranser	Faktura, kort, avtalegiro	Kr 75	ingen
Rett hjem	Faktura	Fra kr 45-124 utfra avstand	Kr 600
Joker St.Jørgensvei	Faktura	Fra kr 79 -129 utfra avstand	Kr 500
Bunnpris Bygdøy	Faktura	Kr 98	Ingen

Aftenposten har i sin oppfølgingsartikkel gjort sammenligninger mellom "vanlig butikk" (Rema1000, Joker, Ica) på noen enkelte varer som viser at "hjemkjøringsbutikkene" ligger over i pris på de utvalgte varene.

Etter dette har firmaet Kolonial.no markedsført at de er konkurransedyktige med de "vanlige butikkene" i Aftenpostens test og ber om å bli markedsført blant byens eldre. Kolonial.no er nå blitt føyd til i listen som distribueres av bydelen.

EST har i tillegg sendt en oppfordring til alle bydelene om sammen eller hver for seg å forsøke å få til gunstige leverandøravtaler (se vedlegg 2).

Juridiske vurderinger

Helse- og sosialombudet i Oslo har stilt spørsmålstegn ved om omleggingen er i tråd med gjeldende helse- og omsorgslovgivning. Etter bydelens vurdering er lovkravene ivaretatt i og med at søknadskontoret foretar en individuell vurdering og sikrer gjennom den at alle etter omleggingen har tilgang til mat. Praktisk bistand til dagligvarehandel er fortsatt en tjeneste som ytes, men den er nå underlagt en strengere vurdering enn tidligere for de som kan bruke andre alternativer. De juridiske vurderinger knyttet til denne omleggingen vil i så fall ha betydning for hele Oslo kommune og vil blant annet bli prøvd gjennom klagesaksbehandling hos Fylkesmannen.

Eldrebyrådens vurdering

Byråden har blitt bedt om en kommentar ift bydelens praktisering og har gitt følgende støttende kommentar:

«Befolkningen blir stadig eldre. Det er et mål for byrådet at eldre skal kunne leve selvstendig og bo hjemme hele livet eller så lenge som mulig, slik de aller fleste ønsker. For å realisere dette må også tjenestene våre være i stadig utvikling.

For den omtalte bydelen har jeg forstått at de langt fleste nå bestiller sine varer telefonisk eller via internett og får varene levert fra ekstern leverandør. Dette blir mer og mer vanlig for dagligvarer blant alle deler av befolkningen, også de unge, slik det allerede er i dag ved for eksempel kjøp av elektriske produkter. Jeg har vært på nettsidene til noen av de leverandørene som bydelen anbefalte, og de gir en god produktoversikt. Hos enkelte kan man til og med melde om man har flasker til pant som leverandøren tar med seg tilbake etter å ha levert bestillingen. Noen har fri frakt hvis man handler over en gitt sum. Innkjøpene blir ikke så mye dyrere, hvis man planlegger riktig. Brukerne står selvfølgelig også fritt til å bruke andre leverandører.

Det er likevel viktig for meg som eldrebyråd å presisere at alle brukere selvfølgelig vil få en individuell vurdering, slik også bydelen har presisert. Man blir ikke overlatt til seg selv. Hvis man ikke er i stand til å ringe inn bestilling, bruke pc og internett, eller ta i mot varene, gis det bistand til dette. Det gjøres unntak i forhold til den aktuelle brukers funksjonsnivå og livssituasjon. Dersom brukere har et læringspotensial i selv å mestre handling, gis det følgebistand som et ledd i hverdagsmestring/rehabilitering. Dette går i så fall fram av vedtaket. Det er også adgang til å klage på vedtaket. Søknadskontoret og hjemmetjenesten kan revurdere enkelttilfeller.

Dersom vedtaket innebærer aktivitet, det vil si at man skal gå til butikken sammen med en hjelper, vil ikke dette bli berørt av de nye ordningene for vanlig handling.

Videre arbeid

I ettertid ser vi at et informasjonsbrev som gikk ut til brukerne i forbindelse med revurderingene kunne vært formulert annerledes. Bydelen går nå ut til brukere og informerer dem i forkant av revurderingene før vedtak om handling iverksettes. Dette for å trygge de brukerne som berøres av omleggingen. Søknadskontoret i bydel Grünerløkka vil i tillegg løfte saken inn i et felles fagnettverk med de andre bydelene for å utvikle felles kriterier, rutiner og eventuelle felles avtaler med private leverandører.

Byeldsdirektørens forslag til vedtak:

Saken tas til orientering